

Landskap: *Skåne* Upptecknat av: *Margit Isaksson*
 Härad: *Vemmenhög* Adress: *Lund*
 Socken: *Slimminge* Berättat av: *Johanna Andersson*
 Uppteckningsår: *1946* Född år *1885* i *Slimminge*

Bäckahästen.	s. 1.
Latt i mjölken.	s. 1.
Brunstjässen.	s. 2.
Tjinnmjölkning.	s. 2.
Kasta sitt vatten i bäcken, - blev "losig".	s. 3.
Kors i smörkoppen.	s. 4.
Född med segerhuv.	s. 4.
Magi v. värring.	s. 5.
När katt springer över vägen.	s. 6.
Vit katt på kyrkogården, - spöken.	s. 6.
Barnets första strumpor.	s. 7.
Går i kyrke	s. 7-8.
Lj. ha. att ge bort skodon.	s. 9.
Vilsegång på Brodda mosse.	s. 10.

Spindelbrän på säv	s. 10.
"Hylllekka" (utslag.)	s. 11.
"Fylginn."	s. 11.
Rejölh till nissarna ö. gröt till dem v. jul.	s. 12.
Tredje torsda'n i Tor.	s. 12.
Midsonnaafton äro mörkvöda pioner gif- tiga, - kväftan.	s. 13.
Drömma om sin tillkommande midsonna- afton, - 9 sorters blommor u. kudden.	s. 13.
Stycka bort lyte i daggen på kyrkogården midsonnaafton.	s. 13.
Lyten.	s. 14-16.
Stå' fadder.	s. 15.
Maran.	s. 17.
Vambren	s. 18-20.
Fulaspöke.	s. 16.

Bäckhästen.

Kommer man i vägen för bäckhästen
får de följa med honom.

Det var dålighet i bäckarna för.
Den som kastade sitt vatten i bäcken blev
aldrig duktig sedan. De måste söka Rödde-
Hannan för att bli bra.

Salt i mjölken, - hindrade förgöring.

Så fort man för gick bort med en kruk
mjölk, skulle man alltid först lägga en nypa
salt i, så kunde ingen förgöra den.

Brunntjässen.

Brunntjässen skrämdes de barnen med
för att de inte skulle gå till brunnen.

Tjurnmjölkning.

Det var mest folk, som kunde tvotta som
tjurnmjölka. Många som hade gott om kor och
mjölk kunde ibland inte få något smör alls. Då
gick de ofta till någon klok, t. ex. Årumsprästen
och han kunde då i en spann visa den som
tjurnmjölka, om de ville se det.

Jag hörde många gånger talas om
Måns Lars Löser (dogo för några år sedan
omkring 80 år gamla) hur de en gång torka-
de malt i en kökna. En av dem kastade
sitt vatten i en bäck, som fanns bredvid
och hon hade sin reglering. Hon blev to-
sig och de måste åka till Rödde Hamnan
med henne och hon blev bra igen, men var
sedan dess alltid litet krokig, och det sa' de
skulle varit för att hon kastade sitt vat-
ten i bäcken.

Kors i smörkroppen

Hemma i mitt hem gjorde vi alltid ett kors i smörkroppen, när vi hade pac-kat smör i den. Men jag vet inte varför vi gjorde det.

Född med segerhuva

De som är födda med segerhuva har en farlig tur. Det säger dom än idag om t. ex. någon vinner på lotteri att "den mätte vara född med segerhuva, som har en så'n tur!"

v.g.v

ACC. NR M.10077:5

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

När de satte upp en ny väv, så var de
så försiktiga, för det kunde komma någon
som hade "ond fod" med sig och förstöra
väven. Man sa alltid för, att man skulle
inte sluta att väva förrän man hade vävt
när om "sveparen". Då hände det inte något
gale med väven.

En lantbrukare som hörde häst och vagn till Skurup sa en katt som sprang över vägen från vänster och till höger. Lonen som åkte med sa då, att det kommer säkert att hända något. Och mycket riktigt så tappade de "pisken", men det var ju inte så farligt. Lantbrukaren sa, att det är alltid Skurup som en katt springer över vägen. Allra värst är det om den springer från höger till vänster. Då kan det hända farliga saker.

Det var två kvinnor, som gick över kyrkogården natttid och plötsligt, så fick den ena syn på en vit katt. Den andra sa ingenting. Det var spökeri.

De förfästa strumporna som man tar
på barnet skall vara gamla, så kommer
det inte att slita upp strumpor så fort och
även de förfästa kläderna skulle helst vara
använda fört, så sliter de aldrig kläder.

(Berättaren fick nya skor och hon tror,
att det är därför hon sliter skor så förfä-
färligt.)

Gå i kyrka

~
Men den som fick ett barn oäkta
skulle "gå i kyrka." Då skulle prästen som
straff läsa "den vrånge bönen."

Gå i kyrke 6 veckor efter fölossningen.

Den som fått barn skulle gå i kyrke.
Och den som burit barnet till dopet skulle gå
med barnets mor till kyrkan. Då läste prästen
"den rätte bönen". Lördagen därefter skulle man-
nen gå med till kyrkan och då fick hustrun
sitta med i manfolkabänken. Det kallades att
de "hämlade helg."

ACC. N:R M10077:9.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Det är inte bra att ge bort något
slags skodon. Jag tänkte en gång ge min
brors dotterdotter ett par tofflor, men jag
vägrade inte. Jag var rädd att hon skulle
springa ifrån ^{mig} det sa dom alltid för och
det tror många ännu.

Det var en gång en full karl, som kom från ett gille om natten och då kom han förbi Brodda mosse och där var någon som stod och tättat och bankat och han skulle se vem det var. Han gick där hela natten och kunde inte hitta hem förrän på morgonen och då blev han dålig och fick ligga till sängs.

Spindelväv på så:

Det var bra att lägga spindelväv på så, så läktes det.

"Hyllveda" (utslag).

De hade för sig att de som hastade sitt vatten under en hyllbuske, så fick de "hyllveda" (utslag). Då måste man brätta sig i mjölk och slå till busken, så gick det bort. Jag tror på det ännu i alla fall.

"Flyvönn".

För så satte de "flyvönn" i selen, så hade inte spöke makt med hästarna. Flyvönn det växer i pileträd. Det är fåglar som har tappat fötterna när de flyger.

De bönder som satte mjölk oranom
lofthålet till misarna de blevo aldrig ut-
fattiga. Nisse drog till dem. Om jular-
na fick de gröt.

Tredje tonda'n i Tor.

"Tredje tonda'n i Tor
träder tranan på skänker jor."
Den som har tänt då slår tranan ut
fönstern för. De fick inte ha tänt längre
än till den dagen.

Midsonnarafton är de mörkröda gammaldagspioverna giftiga och då skall man inte luktta på dem, för då kan man få kväfan.

Om man plöjde 9 sorters blommor på midsonnarafton och lade dem under huvudkudden, så skulle man drömma om den man skulle bli gift med.

På midsonnarafton skall man gå till kyrkogården och stryka bort lyte i daggen på gräset.

Lyten.

Om en havande kvinna ser en elds-
vårda och tar sig på kroppen, så får
barnet liksom ringormar eller märken på
sin kropp.

Jag har hört talas om en kvinna, som
gick förbi några karlar, som låg och slops
i en gräs, och det barnet som hon födde
sedan hade stora röda märken som blod-
fläckar på ena kinden.

Och så var det en havande kvinna som
gick under ett plommonträd och då tril-
lade ett plommon i halsdet på henne,
och hennes barn fick en plommonliknande

knuta i hvar det.

Barn, som blivit bokade för lyte får inte titta i sin mors grav.

Om havande kvinnor stod under klockan, när det ringdes samman i kyrkan så blev deras barn döva. För att boka detta lyte skulle modern stjåla bly i kyrkofönsterna och stoppa i öronen på barnen och så blev de bra.

Ita fadder.

Alla de flickor som stod fadder först till en flicka blev aldrig gifta.

Lyfte, - modern skrämd av julaspoke.

Det var en gång några som gick omkring som julaspoke här i byn och de hade klätt ut en pojke, som liksom skulle gå av själv på golvet. På ett ställe var där en havande kvinna, som svimmade, när hon fick se det. Barnet som blev fött blev endast 7 år gammalt och det satt och vaggade i sängen, precis som pojken gjort. Sedan blev det förbjudet att göra sådana utklädningsar som kunde istadkomma lyften eller dylikt.

Maran.

Om hästaras manar på kvällen var riktigt fint lemnade, så hände det i alla fall på morgnarna, att manarna voro i små, små flätor, så smått och fint hopflätade, att man tyckte att man inte skulle kunna göra det efter. Man sa' då att maran varit framme och flätat manen. Man gjorde inte något åt för att förhindra det, för man trodde att de bästa hästarna blevo alltid ridna av maran.

Maran kunde även rida människor. Det händes som en tyngd på bröstet och man kunde verkligen andas eller säga någonting, fastän man försökte. Maran kom in genom nyckelhålet och där för satte man alltid något i nyckelhålet.

Varulven.

Berättaren tror att varulv och morsa
har existerat. Varulv och morsa blir de barn
vars mor för att få lätt förlösning har
sprungit igenom en fölshamn innan de
ska ha barn.

Det var en viss person, som skyldes
för att vara varulv. Ett par hantlar, som
en kväll varit ute och festat gick förbi
kyrkogården och då fick de se ett djur som
liknade en stor svart hund med tre ben
och han sprang med en väldig fart. De
kastade sten efter varulven och de hörde
att det råkade.

En kvinna som gick och höstade
sågade ut för varulven. Hon var i
grossess och hade en röd underkjol. Han
rusade på henne och bet i underkjo-
len och det fastnade en röd tråd mel-
lan tänderna. Om en stund fick hon
se en hant, som hon hände igen och
han hade en röd tråd mellan tänder-
na och då sa' hon till honom: "Ack, är
du sådan!" Då sa' han till henne: "Tack
skall du ha!", så slapp ^{han} att vara varulv.
Men han kunde också ha sagt att: "Nu
kan du vara det lika länge som jag",
men då hade hon blivit mara.

ACC. N:R M.10077:20.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Varulven söker efter havande kvin-
nor för att riva bort fostret. Men hade
de en mansperson med sig, så kunde in-
te varulven skada dem. En kvinna, som
var i grossess brukade ta sin lille pojke
med sig, för då visste hon att varulven
inte kunde skada henne.